

Noortejuhtide Teataja

Ilmub tarviduse järgi ajakirja „Meie Noorus“ kaasandena

Nr. 1 (9)

Veebruar

1940

Saadetakse Eesti Noorte Punase Risti liikmesorganisatsioonidele maksuta, teistele 50-sendilise aastamaksu eest

ENPR

J. Maisma

liikmesorganisatsioonide vanemaile

Seoses praeguse erakordse ajaga on üles kerkinud uusi ülesandeid, millede läbiviimise teostamiseks on kutsutud kaasa aitama ka Noorte Punase Risti organisatsioonid ning nende üksikliikmed. Alamal püüame peatuda nende järjekordsete ülesannete juures.

Juba üle 20 aasta me oleme riiklikult iseseisvad, kuid iseseisvusest majanduslikul alal oli meil seni raske kõnelda: veel hiljuti valitses meil võõras kapital ja meie lihttöömehe tegevust juhtis võõras inimene. Nüüd, tänu äsja teostunud sakslaste ümberasustamisele, oleme suutnud asuda võõraste majandusliku ülevõimu kõrvaldamisele. Kuna oleme välja lüüdnud võõrkapitali ja oleme tunduval arvul kaotanud majanduslike kogemustega isikuid, siis tuleb meil kõik teha 1) olemasolevate kapitalide koondamiseks ning uute kapitalide loomiseks ja 2) majanduslikult mõtleivate ja majanduslikul alal senisest intensiivsemalt tegevdeta suutvate isikute kaadri kujundamiseks.

Pealeselle oleme teadlikud asjaolust, et seni kujunenud ja veel kujuneda võivate rahvusvaheliste olude tõttu meil võib tekkida tõsisel raskusel nii oma kaupade turustamisel kui ka meile vajalike toorainete ja valmistoodete välismaalt sissevedamisel.

Need ülesanded sunnivad meid pöörama täit tähelepanu majanduslike küsimuste osatähtsusele meie igapäevases tegevuses ja meie kasvavat põlve õpetama aegsasti teadlikult orienteeruma nende küsimuste valdkonnas.

On selge, et kapitale ei koguta mitte ainult rassimisega ja isaisadelt õpitud „töö murdmisega“, vaid selle kõrval just otstarbekohase, teadliku ja aruka majapidamisega

Meenutame

kõigile Eesti Noorte Punase Risti liikmesorganisatsioonidele ENPR Põhimääruste § 14: „Iga ENPR liikmesorganisatsioon on kohustatud tellima ENPR ajakirja vähimalt ühes eksemplaris.“ Selle kohustuse palume täita veebruarikuu jooksul.

ENPR ajakirja kohuseid täidab Eesti Punase Risti väljaandel ilmuv üldine noorte ajakiri „Meie Noorus“. Ilmub 18 nr. aastas, tellimishind Kr. 3.—.

ENPR Keskjuhatus.

ning meie valduses olevate varade maksimaalse ärakasutamisega.

Rohkem kui kunagi varem vajame me tänapäev püsivat tööd, endasalgamist ja distsipliini, vajame arukaid ja tugevaid, selge vaimu ja raudse iseloomuga, korralikke, hoolikaid, ettenägelikke ning säästlikke kodanikke.

Meil tuleb võidelda pillamise instinktiga, mis on inimeses võimsam kui kalduvus säästmisele: nõuab ju viimane eeskätt ohvrit — loobumist, endapiiramist ja mõõdukust.

Teeme noortele selgeks, et me teostame säästmist mitte ainult rahakogumisega, nagu seda tavaliselt mõistetakse, vaid kõikide meie valduses olevate varade otstarbekas kasutamisega.

Kuid me ei selgita seda noortele mitte üksi sõnadega, vaid oma isikliku eeskujuga ja koolis, noorsoo-organisatsioonis kui ka kodus kehtiva korraga õpetame ja harjutame

noort majanduslikult mõtlema ja kokkuhoidlikult tegutsema.

Mida saaksime ses suhtes teha?

Kas pole võimalik säästa kriiti, tinti, pliiatseid, kirjutussulgi, paberit jne? Kas kasutame ratsionaalselt valgustusvahendeid? Kas ei jää toidu ja riidetuse valmistamisel jääke, mis ei leia otstarbekohast kasutamist? Kas liialt vara ei kõrvaldata käibest esemeid, mis ei ole veel lõplikult kaotanud oma väärtust? Kas me ei hävita mitmesuguseid jätteid, mis sisaldavad välisvaluutat, kanamunade, peekoni ja või vastu imporditavaid meile hädavajalisi tooraineid? Kas vajame välismaise päritoluga luksusesemeid, tühja-tähja? Kas talitame säästlikult meie toitmiseks vajaliste ainete valimisel? (Toitvama ja odavama võimaliva asemel suhkrusaiade ja kookide eelistamine õpilaste poolt!)

Püüdkem süvendada noortes arusaamist õigest säästmisest ja nende kaudu aidakem kaasa ka jätete hulga vähendamisele meie kodudes.

Kuna kodumajandustest kogutavate jätete abil on võimalik kaasa aidata ka tööstustele neile vajaliste toorainete saamisel, siis Rationaliseerimise Komitee koos Kodumajanduskoguga on algatanud aktsiooni kodumajandustes tekkida võivate jätete kogumiseks

nii seltskondlike kui ka noorsoo-organisatsioonide, koolide, asutuste ja erasikute kaasabil.

Esialgsete kavatsuste kohaselt võiksid kogumisele tulla järgmised jätted:

— kondid liimi ja põlluväetise valmistamiseks,

— tuhk pesusooda aseainena ja põlluväetisena,

— pappkarbid ja paber,

— pudelikapslid ja tuubid — sisaldavad alumiiniumi, pliid (seatina) ja tina (inglisiinina),

— alumiiniumist ja teistest metallidest esemeid.

Täit tähelepanu ja toetamist väärrib ka Riigihoiukassa poolt algatatud aktsioon noorsoo-organisatsioonide ja nende üksikliikmete hoiutegevusele rakendamiseks. Üleriigilisel sentidena pankadesse kogutud summad muutuvad seal tõhusateks hoiusteks, mis kavalikindlalt juhatakse rahvamajandusse.

Üksikisikute annetustest kerkisid meil omal ajal Estonia, Vanemuise, Endla ja Säde teatrimajad, üksikõpilaste hoiuste kaasabil saame traktoreid ja laevu, treipinke ja jõujaamu.

Oma jõu ja võimete kohaselt rakendagem kodumaa ülesehitamise pühale tööle!

ENPR teateid

Koolide kirjavahetus.

Kuigi praegune rahvusvaheline olukord toob pettumusi eriti neile, kes harrastasid südamlike sõprussidemete loomist teiste rahvaste noortega, peaksime just nüüd need nukrustunded maha suruma ja agaralt jätkama ning süvendama kollektiiv-kirjavahetust rahvusvahelises ulatuses. Koolide kirjavahetuse süvendamist ja aktiivistamist praegusel sügeil päevil on sooritanud ka Punase Risti Seltside Liiga. Et meie noored ajal, kus Eestigi kohta laias maailmas levitatakse igasuguseid kuulujutte, saaksid koolide kirjavahetuse kaudu teha tõhusat kultuurpropagandat, on endastmõistetav. Paneme kõigile ENPR liikmesorganisatsioonidele südamele võtta veel käesoleval semestril osa sellest noortele palju kauneid elamusi pakkuvast üritusest! Iga org. võiks koostada vähemalt ühe portfoolio, milles leidub

iseloostavaid pilte ja lühikirjutusi Eesti kohta, ja selle võimalikult peatselt saata keskjuhatusesse tõlkimiseks ja edasisaatmiseks. Portfooliod koostatagu aga võimalikult maitsekad, et Eesti tutvustamine oleks väärikas!

Neid liikmesorg-e, kes võlgnevad vastuse välismaade kirjavahetussõpradele, palume kiiresti võlg tasuda.

Vabu portfooliod on keskjuhatuses USA-st.

NB! Seni, kui sõjast tingitult rahvusvaheline postühendus kulgeb teatud takistustega, palume koolide kirjavahetuses piirduda ainult portfooliote ja kirjade saatmisega ja nukke ning muid vahetusesemeid mitte saata.

NPR jõulurõõmu-aktsioon.

Möödunud jõuludel teostati NPR jõulurõõmu-aktsioon esmakordselt täiesti omal jõul: traditsioonilised Amee-

rika Noorte Punase Risti jõuluringid (milliseid näiteks eelmisel aastal saabus 3000 karpi) ei jõudnud seekord Euroopasse. Meie koolinoorus ja seltskond näitas aga end parimast küljest: annetati vaeste laste heaks väga rikkalikult tarbeesemeid, maiustusi, raamatuid, mänguasju ja raha. Vabariigi President omalt poolt toetas NPR jõulurõõmuaktsiooni tõhusa rahasummaga. Sellest siis sõltus, et see, mis seekordsed kingipakid puudu jätsid sisu uuduselt, tasuti mitmekordselt kinkide praktilisusega.

Tallinnas korraldati traditsiooniline NPR jõulupuud „Estonia“ kontsertsaalis, millest Vabariigi Presidendi esindajana võttis osa sotsiaalminister O. Kask. Jõulupuul viibis umbes 1000 last Tallinna algkoolide esimesest ja teisest klassist. Ligi 300-le eelkooliealisele lapsele korraldati jõulupuud Börsisaalis.

Teistes suuremates linnades ja keskustes lasus jõulupuude korraldamine kohalike PR komiteede õul, keda abistasid kohapealsed NPR ringid. Ka enamus maal asuvaid NPR ringe korraldas jõukohaselt jõulurõõmu ümbruskonna vaestele lastele ja vanakestele.

ENPR tervishoiurindelt.

Käesolevaga jätkame Eesti Noorte Punase Risti Keskjuhatuses registreeritud noorte tervishoiu- ja esmaabiõpingute loetelu. Nimestikus on järgmised andmed: kursuse reg. nr., korraldav org., osavõtjate arv, lektorid ja nende ametid.

Tervisevalvurite kursused.

- 50) Sulbi algk. õpilasing, 25, V. Hussar (õp., ringi v.).
- 51) ÜENÜ Kohtla os. skautide lk., 12, A. Asi (n.-skm., õp.).
- 52) Harju kodutütarde rühm, 15, A. Kannike (sam., õp.).
- 53) Tartu IX algk. NPR ring, 24, J. Pohla (r. v., õp.).
- 54) Narva sk. „Varbola“ lk., 14, A. Lego (koolijuh.), E. Saar (sam.), V. Andra (sam.).
- 55) Riikliku Kolledži NPR ring, 20, L. Parikas (r. v., õp.).
- 56) Ulila algkooli õpilasing, 32, A. Saar (koolijuh., r. v.).

57) Harju algk. NPR ring, 12, V. Leinveer (koolijuh., r. v., sam.).

58) Piirisaare vene algk. NPR ring, 12, J. Haljas (r. v., õp.), A. Ennuvere (õp.), L. Tikk (õp.), Z. Ennuvere (õde).

59) Kodutütarde Sarakuse rühm, 18, H. Vardja (õp.).

60) Purdi algkooli NPR ring, 45, K. Ennola (r. v., õp., sam.).

61) Puru algk. NPR ring, 32, L. Kingre (r. v., sam.).

62) Truba algk. NPR ring, 22, S. Rebase (koolij., r. v.).

63) Viljandi l. l. algk. NPR ring, 70, E. Juhkam, M. Varangu, T. Kibar, E. Järv, A. Org, J. Raude, J. Saaremets, A. Animägi, H. Raim (õp.-d).

64) Türi N. K. „Lembitu“ rühm, 25, K. Aun (õp., sam.), J. Raandi (õp.).

65) Kasari algk. NPR ring, 20, J. Valgma (koolij.), M. Ollino (õp.), S. Laanoja (õp., r. v.), kõik samariitlased.

Noorsamariitlaste kursused.

30) Tartu IX algk. NPR ring, 20, P. Epler (koolij.), J. Pohla (r. v., õp.).

31) Riikliku Kolledži NPR ring, 35, R. Trei (õde).

32) Ulila algk. õpilasing, 21, A. Saar (koolij., r. v.), A. Rosin (õp., velsker).

33) Harju algk. NPR ring, 18, V. Leinveer (koolij., r. v., sam.).

34) Paide Tööstuskeskkooli NPR ring, 25, E. Targo (r. v.), V. Sillamaa (sam.), A. Hunt (õp., v.-sam.).

35) Türi N. K. „Lembitu“ rühm, 25, K. Aun (õp., sam.), J. Raandi (õp., sam.).

36) Adiste algk. NPR ring, 24, A. Ivask (koolij., r. v., sam.), A. Hurt, dr. Rosenberg.

37) Maarja-Magdaleena algk. NPR r., 40, dr. E. Voog, V. Mäso (koolij., sam.).

25. jaanuarini s. a. on Keskjuhatus välja saatnud 876 tervisevalvuri ja 327 noorsamariitlaste tunnistust. Keskjuhatuses on müügil tervisevalvurite ja noorsamariitlaste märgid (riidest), hinnaga 5 senti tükk. Tellida raha ette saates.

Sissetulekute hankimisest.

Rahamured on ikka pidurdanud paljude noorteorg-ide tegevust. Nüüd on hulk organisatsioonide hakanud koguma kenakesi summasid oma kassadesse ajakirja „Meie Noorus“ levitamiseks. Teatavasti võimaldab „Meie Nooruse“ talitus noorteorganisatsioonidele üksiknumbrit müügist saadud summast 20% ja vastuvõetud tellimisrahadelt 10%. Nii teenis T. algkooli NPR ring „Meie

Nooruse“ müügiga möödunud semestril 36 krooni, müües iga ilmunud numbrit 100 eks. Käesoleval aastal võetakse müügiks juba 125 eks. O. algkooli kooperatiiv teenis 25 kr., K. algkooli kooperatiiv 22 kr. jne.

Soovitame kõiki noorteorg-e asuda „Meie Nooruse“ üksiknumbrit müügi korraldamisele. Vastava teate peale saadab talitus teilitud arvu eks. koos arvega välja. Arve tasumine toimub semestri lõpul, komisjonimüügi ülejääk tuleb aga tagastada kahe kuu jooksul.

Eesti Karskusliidu läkitus

4. üleriiklikuks karskusnädalaks.

Tänavune üleriiklik karskusnädal langeb ühte erakordsete aegadega. Maaailma kohal hõljub verise tulikahju kuma. Rahvad ja riigid elavad rahunud teadmatuses oma homse päeva pärast. Raskused mitmesugusel kujul ei ole meidki jätnud puudutamata. Kogu elule ja tegevusele on vajutatud tõsise pitsi. Meid lohutab siiski teadmine, et otsene sõja oht on meid jätnud puutumata. Meie kodud on veel alles. Meil on seni jäänud nägemata sõjasurma verised viirastused.

Kas on neil suurte tormide aegadel veel mõtet tegelda alkoholiküsimusega? Mis mõte on veel karskustööl, kui üleöö varisevad riigid, kui inimelu hävitamiseks on tööle rakendatud miljonid sõdurid miljonite masinatega? Mis tähtsus võib olla veel kasvatustööl ja noorte inimeste õpetamisel, kui kuulijad neidsamu noori, kelle pärast aastaid on vaeva nähtud, nagu loogu maha niidavad? Milleks ehitada suurte pingutustega ja aineliste kuludega koolimaju, kui üksainus mürsk uhke hoone võib purustada nagu jõhkra inimese jalahoop sipelgapesa?

Eks kerki need ja mitmed teisedki küsimused meie südames. Need vaevavad meid ja teevad meie näo tõsiseks ja murelikuks. Me otsime kõigi maailma tabanud koleduste mõtet, ilma et me seda leiaksime. Ei ole võimalikki leida seda, sest meeleluse ei ole mõtet. Siiski — niikaua kui me elame ja elada tahame, me mõtleme aga ka olevikule ja tulevikule. Mõtleme sellest, kuidas elu elamisväärtuseks muuta ja kindlustada. Meil on põhjust arvata, et kord vaibub ka relvade hävitustöö ja tärkab uus elu varemeis. See, mis on lõhutud, ehi-

tatakse jälle üles. Inimese loov vaim võidutseb kord ka kõige pimedamate ja trööstitumate aegade üle.

See vaim on see, mida meiegi peame endis kaitsma. Isegi siis, kui aja tormid näivad ta leegi nii väikeseks pahunud olevat, et ta veel vaevalt vilkudes ligi maad roomab. Rasketel aegadel me ei tohi iseendid kaotada. Säilitagem oma kõrgeimad väärtused, elujõud ja usk tulevikku. Olgem kindla-meelsed ja trued oma ideaalidele. Tuletagem meele, et ajaloo kestes ei ole need esimesed rasked ajad, mis meie rahval on tulnud üle elada. On olnud veel palju ohtlikumaid päevi, kuid ikka oleme neist jälle üle saanud.

Tänapäeva olukordades on meil eriti tegemist veel majanduslike raskustega. Needki oleme seni ületanud. Nad võivad aga suurenda. Ka alkoholi tarvitamine võib neid suurendada.

Keerulistes olukordades on suur väärtus selgel peal. Alkoholi mõistustumestavat mõju meie aga kõik tunneme.

Nii on meil küllalt põhjust jätkata võitlust alkoholi vastu, korraldada karskusnädal. See on meie seismiste jõudude mobilisatsiooni nädal. Ei ole nüüd aeg enese uimastamiseks, vaid töötamiseks ja tegutsemiseks. Meie rahvas kogu oma mineviku, oleviku ja tulevikuga, oma kultuuriga ja iseolemiseiga on hindamatu väärtus, on püsiv väärtus. Seda maksab kaitsta, selle eest maksab raskusi kanda. Tugevad närvid, kaine pea ja sitke tahe aidaku meid selles.

Kindlust, julgust ja usku endasse soovib kogu meie rahvale

Eesti Karskusliit.

Muudatusi ENPR peres.

Uued liikmesorg-id:

Reg. nr. 160 — Novoselje eesti algkooli NPR ring, Rootova (Petserimaal).

Reg. nr. 161 — Puru algkooli NPR ring, Jõhvi (Virumaal).

Reg. nr. 345 — Aa algkooli K. T. ja N. K. rühm, Lügänu (Virumaal).

Reg. nr. 346 — Noorte Kotkaste Türi „Lembitu“ rühm, Türi (Järvamaal).

Reg. nr. 347 — Noorte Kotkaste Maarja rühm, Kudina (Tartumaal).

Käesolev „Noortejuhtide Teataja“ saadetakse koos „Meie Noorusega“ ENPR liikmesorganisatsioonidele ja neile „Meie Nooruse“ tellijaile, kes tellimise andmisel tasusid sellekohase 50-sendilise lisamaksu. A i n u k o r d s e l t saadetakse „N. Teataja“ k a e r a l d i kõigile ENPR liikmesorganisatsioonidele „Meie Nooruse“ tellimiskohustuse m e e n u t a m i s e k s.

Väljaandja: Eesti Punane Rist. Vastutav toimetaja: Paul Rummo. Toimetuse aadr.: Niguliste 12, Tallinn
Ilmus 5. veebr. 1940. a.